

Hallitus

§ 103

10.06.2014

LAUSUNTOPYYNTÖ HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE – KUNTAYHTYMÄN ALUSTAVASTA TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMASTA 2015 – 2017

1508/02.021.211/2010

Hallitus § 103

Esittelijä
ValmistelijaToimitusjohtaja Suvi Rihtniemi
Talous- ja hallintojohtaja Ilkka Heinänen, p. 040 533 5330

HSL:n perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

Alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman perusteena ovat

- HSL:n strategia 2025
- HSL:n henkilöstöstrategia 2018,
- Voimassa oleva toiminta- ja taloussuunnitelma 2014 - 2016,
- Hyväksytty liikennöintisuunnitelma 2014 – 2015 ja pidemmän aikavälin suunnitelmat,
- Vuoden 2013 tilinpäätöstiedot ja saatavissa olevat toteutumätiedot vuodelta 2014.

Taloussuunnitelma vuosille 2016 - 2017 on laadittu vuoden 2015 kustannustasoon.

Kunnilta pyydetään lausunnot:

- strategiasuunnitelmasta,
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- kuntaosuuksien tasosta,
- lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista,
- tarkastusmaksun korottamisesta,

- Kutsuplus- liikenteen kehittämisestä koekäytön päätyttyä vuoden 2015 lopussa,
- metron yöliikenteen vakinaistamisesta,
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2015 – 2017,
- HSL:n hallituksen päätöksen 25.3.2014 (§ 54) mukaisesta raitioliikenteen linjastosuunnitelmasta 2014 – 2024,
- HSL:n hallituksen päätöksen 15.4.2014 (§ 70) mukaisesta Länsimetron liityntälinjastosuunnitelmasta sekä HSL:n hallituksen päätöksen 15.4.2014 (§ 81) mukaisesta runkolinjan 560 jatkomahdollisuudesta Myyrmäestä Matinkylään.

Keskeisiä muutoksia suunnitelmakaudella

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmalla (HLJ) vaikutetaan maankäyttöratkaisujen ja liikenneinvestointien yhteensovittamiseen Helsingin seudulla. HLJ 2015 -suunnitelma viimeistellään alkuvuonna 2015 lausuntojen ja kannanottojen pohjalta päätöksentekoa varten samanaikaisesti seudun maankäyttösuunnitelman kanssa. HLJ 2015:ssä määritellään seudun liikennejärjestelmän kehittämistarpeet, tavoitteet ja kehittämisstrategia sekä priorisoidaan ja ajoitetaan tärkeimmät kehittämistoimenpiteet. **Liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistellaan siten, että strategisuus ja vaikuttavuus vahvistuvat, maankäyttö ja liikenne yhteen sovitetaan aiempaa paremmin ja eri liikennemuotojen roolit määritellään.**

Lippu- ja informaatiojärjestelmä (LIJ2014) – hanke jatkuu TTS-kaudella. Matkakorttijärjestelmä uusitaan ja samalla toteutetaan ajantasainen matkustajainformaatiojärjestelmä koko seudulle vuoden 2015 loppuun mennessä. Koekäytöt käynnistyvät maaliskuussa 2015. Myös myyntijärjestelmiä otetaan käyttöön vaiheittain maaliskuusta 2015 alkaen. Laiteasennukset jatkuvat vuoden 2015 loppuun asti.

HSL:n tavoitteena on, että TTS-kauden lopussa asiakkailla on tarjolla entistä selvästi enemmän ajantasaista tietoa ennen matkaa ja matkan aikana sekä **selkeät, helppokäyttöiset ja kohtuuhintaiset liput. Matkustajainformaatiota ja matkalippujärjestelmää kehitetään asiakaslähtöisesti palvelumuotoilun keinoja ja käyttäjätutkimuksia hyödyntäen.**

Lippujärjestelmä vaihtuu TTS-kaudella selkeisiin kaarimaisiin vyöhykkeisiin, joiden ymmärtämistä tuetaan matkustajainformaatiolla, markkinoinnilla ja palvelumuotoilulla. Lippujen hinnoittelu ei enää perustu kuntarajoihin, vaan nykyistä enemmän matkan pituuteen. Kuntien tuki kohdennetaan säännöllisten käyttäjien kausi- ja arvolippujen hintoihin. Lipunmyyntiä kehitetään hallituksen hyväksymän lipunmyynnin kehittämisselvityksen ja -suunnitelman 2014–2020 mukaisesti. Lipunmyynnin painopistettä siirretään strategian mukaisesti itsepalvelukanaviin.

Sähköisessä asiakaspalvelussa painopiste on HSL:n kanta-asiakasohjelman kehittämisessä ja mobiilipalveluissa. HSL:n tavoitteena on kasvattaa sähköisiin palveluihin rekisteröityneiden asiakkaiden määrä useaan sataan tuhanteen vuoteen 2018 mennessä.

Linjastoa kehitetään keskittämällä tarjontaa vahvoille reiteille sekä bussi- että raideliikenteessä runkolinjastrategian mukaisesti. Kesällä 2015 käynnistyvä Kehärata tarjoaa nopean runkoyhteyden lentoasemalle sekä Leinelän, Aviapoliksen ja Kivistön alueille. Uusi rata nopeuttaa myös poikkaitaliikennettä Tikkurilan ja Myyrmäen välillä. Suorat bussiyhteydet Vantaan ja Helsingin keskustan väliltä vähenevät.

Kehärata ja Länsimetro kasvattavat TTS-kaudella joukkoliikenteen käyttäjämääriä. Vaikutusarvioiden mukaan Länsimetro liityntälinjastoineen kasvattaa joukkoliikenteen kulkutapa-osuutta seudulla 1,1 prosenttiyksikköä ja houkuttelee joukkoliikenteeseen arkipäivisin runsaat 11 000 uutta matkustajaa. Heistä kaksi kolmasosaa siirtyy henkilöautoista ja loput kevyestä liikenteestä.

Liityntäpysäköinnin älykkään tietojärjestelmän toteutus tehdään pääosin vuoden 2014 aikana. Järjestelmä otetaan käyttöön aluksi muutamalla Kehäradan asemalla vuonna 2015. Kokemusten pohjalta järjestelmää kehitetään edelleen mm. Länsimetron tarpeisiin. Avoimen datan tietorajapintojen ylläpitoa ja rajapintapalveluiden toimivuuden valvontaa kehitetään edelleen.

HSL kehittää joustavaa, yksilöllistä älyliikenteen joukkoliikennemuotoa, Kutsuplussia. Ajoneuvokapasiteettia nostetaan vuoden 2014 elokuussa nykyisestä kasvattamalla ajoneuvotunteja 34 %.

HSL:n bussiliikenteen hankinnoissa suositetaan tarjousvertailussa sekä haitallisia lähipäästöjä että CO₂-kuormitusta vähentäviä ratkaisuja. Tavoitteena on tuottaa tehokkaita ja laadukkaita liikennepalveluja minimoimalla sekä kustannukset että ympäristövaikutukset. Erillisiä päästöjen vähennys-toimenpiteitä edistävän ympäristöbonuksen määrää kasvatetaan asteittain saavutettujen tulosten mukaisesti. Vuonna 2015 ympäristöbonukseen käytetään 1 500 000 euroa. Hybridibussien käyttöä HSL-alueen kaupunkiliikenteessä lisätään kokeilukohteiden tulosten perusteella.

Linjastosuunnittelun avulla matkoja keskitetään raideliikenteeseen, jolloin joukkoliikenteen kokonaispäästöt vähenevät. HSL osallistuu yhdessä Helsingin, Espoon ja Liikenneviraston kanssa tehtävään Raide-Jokerin hankesuunnitteluun sekä Liikenneviraston ja Helsingin kanssa Pisara-radan suunnitteluun. HSL osallistuu myös Helsingin kaupungin poikkihallinnolliseen raitioliikenneprojektiin, jossa kehitetään raitioliikennettä ja valmistaudutaan sen laajentamiseen.

HSL-perussopimuksen mukaisia lippulajitutkimuksia tehdään TTS-kaudella vuonna 2015 raitiovaunujen lippulajitutkimus. Vuosina 2016 ja 2017 tehtävät lippulajitutkimukset tarkentuvat sen perusteella, miten merkittävät

joukkoliikennehankkeet etenevät. Ensimmäisenä tutkitaan Kehäradan vaikutuksia, sitten Länsimetron ja viimeisenä uuden vyöhykejärjestelmän.

HSL tutkii suunnitelmakaudella säännöllisesti matkustajien asiakastyytyväisyyttä sekä joukkoliikenteen kaluston laatua. Lisäksi HSL osallistuu kansainväliseen BEST-tutkimukseen, jossa tutkitaan yhtenäisellä tavalla Pohjoismaiden pääkaupunkien sekä eräiden Keski-Euroopan kaupunkien asukkaiden tyytyväisyyttä joukkoliikenteeseen.

Suunnitelmakaudella on tavoitteena laajentaa toiminnan rahoituspohjaa uusien tulo- ja rahoituslähteiden avulla ja näin kasvattaa muiden tulojen absoluuttista määrää sekä samalla mahdollisuuksien mukaan myös suhteellista osuutta kaikista toimintatuloista.

HSL varmistaa lähijunaliikenteen tasapuolisen kilpailun edellytykset kuntien ja Liikenneviraston kanssa ja valmistelee kilpailuttamismallin kansainvälisten kokemusten pohjalta. Kilpailuttamismalli rakennetaan houkuttelevaksi myös ulkomaisille operaattoreille.

Merkittävimmät palvelutasomuutokset suunnitelmakaudella:

- Kehäradan liikenteen aloitus kesällä 2015
- Länsimetron liikenteen aloitus 2016
- Länsimetron liikenne alkaa elokuussa 2016 ja siihen liittyen bussilinjasto Etelä-Espoossa ja Lauttasaassa muuttuu liityntäliikenteeksi.
- Suunnitelmakaudella esitetään myös aloitettavaksi raitiolinjaston muutokset Helsingissä.
- Länsimetron liityntäliikennesuunnitelmasta ja raitioliikenteen linjastosuunnitelmasta pyydetään lausuntoa osana tätä lausuntopyyntöä niin, että Länsimetron liityntäliikennesuunnitelmasta lausunto voidaan antaa 30.9.2014 mennessä.
- Uuden poikittaisen runkolinjan 560 perustaminen 2015
- Kirkkonummen, Sipoon ja Keravan sisäisen liikenteen syksyn 2014 kilpailutuksen vaikutukset täysimääräisinä suunnitelmavuosien kustannuksiin.
- Metron yöliikenteen jatkaminen
- Mankin ja Luoman seisakkeiden lakkauttaminen

Taloussuunnitelma

Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2015 ovat yhteensä 625,2 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden ennustee-seen verrattuna on 28,1 milj. euroa (4,7 %). Vuonna 2016 toimintatulojen arvioidaan olevat 678,6 milj. euroa ja vuonna 2017 736,7 milj. euroa.

Lipputulot

Lipputulosten arvioinnin perustana on käytetty neljän kuukauden toteutumatietojen pohjalta tehtyjä lipputulosten ennusteita vuodelle 2014. Lipputulosten arvioidaan olevan vuonna 2014 ilman ALV yhteensä 289,2 milj. euroa ja 297,5 milj. euroa vuonna 2015. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen on 2,8 %. Lipputulot yhteensä muodostavat 47,6 % HSL:n toimintatuloista.

Vuodesta 2014 vuoteen 2015 lipunmyyntiin vaikuttavan matkustajamäärän arvioidaan kasvavan n. 1,0 %. Lippujen myyntiennuste 2016 – 2017 perustuu lipun myyntiin vaikuttavan matkustajamäärän kasvuun vastaavasti yhdellä prosentilla vuosittain.

Lippujen hintoja esitetään korotettavaksi keskimäärin 3,7 %. Vuonna 2015 seutulippujen hinnankorotus painottuu arvolippuihin. Myös HSL-alueen kuntalaisille myytävää subventoitua kausilipun hintaa esitetään korotettavaksi. Sisäisten lippujen hinnankorotus painottuu kausilippuihin seudullisten ja sisäisten kausilippujen välisen hintasuhteen pienentämiseksi. Myös arvolippuja esitetään korotettavaksi. Kaikkien yleis- ja haltijakohtaisten kausilippujen hintoja esitetään edelleen korotettavaksi lähemmäs omakustannushintaa.

Vuonna 2016 lipputulosten arvioidaan olevan 306,9 milj. euroa ja vuonna 2017 319,5 milj. euroa.

Vuonna 2017 joukkoliikenteen infrakustannukset nousevat merkittävästi, kun Länsimetro ja Kehärata liikennöivät koko vuoden. Jos kuntien maksama keskimääräinen subventioaste halutaan tuolloin edelleen pitää 50 %:ssa, tulisi lipputulota vuonna 2017 kerätä lisää noin 30,0 milj. euroa. Tämä merkitsisi keskimäärin 15 %:n korotusta nykyisiin lipun hintoihin laskettuna joukkoliikenteen keskimääräisen joustokertoimen -0,3 mukaan.

Korttimaksuja matkakorteista arvioidaan kertyvän 0,7 milj. euroa vuonna 2015.

Kuntaosuudet

Ne menot, joita ei voida kattaa lipputuloin tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran kuntaosuuksista.

Kuntaosuudet talousarviossa 2015 ovat yhteensä 307,9 milj. euroa, mikä sisältää arvioidun 3,3 milj. euron kuntaosuuden Kutsuplus-liikenteeseen. Kuntaosuudet muodostavat 49,2 % HSL:n toimintatuloista.

Tarkastusmaksutulot arvioidaan kertyvän 6,3 milj. euroa ja VR:ltä

laskutettavaa korvausta tarkastustoiminnasta 1,1 milj. euroa.
Tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 80 eurosta 100 euroon.

Suurten kaupunkien joukkoliikennetuki

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen määräksi on arvioitu 7,3 milj. euroa vuosina 2015 - 2017. Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 0,8 milj. euroa.

Vuokratuloja liikennöitsijöiltä laskutettavista taukotilojen ja matkakorttilaitteiden vuokrasta arvioidaan saatavan 2,6 milj. euroa.

Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2015 ovat yhteensä 623,1 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2014 ennusteesta 32,8 milj. euroa (5,6 %). Vuonna 2016 toimintamenojen arvioidaan olevat 673,1 milj. euroa ja vuonna 2017 724,0 milj. euroa.

Henkilöstökulut ovat 18,7 milj. euroa, mikä on 3,0 % toimintamenoista. Edellisvuoden ennusteesta henkilöstömenot kasvavat 0,2 milj. eurolla (1,0 %). Palkkojen yleisiin sopimuskorotuksiin on varattu 1,5 %.

Palveluiden ostot

Palveluiden ostomenot vuonna 2015 ovat yhteensä 596,2 milj. euroa, 95,7 % HSL:n toimintamenoista.

Joukkoliikenteen operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat 499,5 milj. euroa, 80,2 % HSL:n toimintamenoista. Joukkoliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan keskimäärin 1,5 % edellisvuoden tasosta.

Bussiliikenteen menot vuonna 2015 ovat yhteensä 323,3 milj. euroa. Bussiliikenteen menot sisältävät ympäristöbonusvarauksen 1,5 milj. euroa. Vuonna 2015 bussiliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan 1,8 %.

Vuonna 2016 bussiliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 317,6 milj. euroa ja vuonna 2017 309,8 milj. euroa. Vuonna 2016 bussiliikenteen kustannuksia alentaa Länsimetron valmistuminen ja liityntäliikenteen alkaminen.

Junaliikenteen menot ovat vuonna 2015 yhteensä 89,4 milj. euroa. Vuonna 2016 junaliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 93,1 milj. euroa ja vuonna 2017 93,3 milj. euroa. Vuosina 2015 ja 2016 menot kasvavat uuden Sm5-kaluston käyttöönoton ja Kehäradan liikennöinnin alkamisen takia.

HSL:n ja VR:n lähiliikennesopimuskokonaisuudesta on tehty vuoden 2014 alusta voimaan tullut muutossopimus, joka liitti Keravan ja Kirkkonummen matkustuksen osaksi ostopalvelusopimusta. Uusi sopimusrakenne kasvattaa sekä HSL:n lipputuloja että kustannuksia lähiseutuvyöhykkeeltä.

Junaliikenteen operointikulut on uuden sopimuksen myötä jaettu kunnille matkustajakilometreistä ja nousuista laskettujen kuntakohtaisten jako-osuuksien painotettuna keskiarvona. Painoina on käytetty kummallekin osatekijälle 0,5. Uuden junakaluston käyttöönoton myötä pääomakustannukset nousevat merkittävästi ja pelkästään matkustajakilometreihin perustuva kuntajako kohdistaisi 3. vyöhykkeen kunnille kohtuuttoman suuret kustannukset. Tarvittavan kalustomäärän kannalta ratkaisevaa on maksimikuormitus eli nousujen määrä, ei matkojen pituus.

Raitioliikenteen kustannusten vuonna 2015 arvioidaan olevan 51,4 milj. euroa. Raitioliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,3 %. Vuonna 2016 kustannuksiksi arvioidaan 52,6 milj. euroa ja vuonna 2017 56,2 milj. euroa. Vuonna 2016 kustannukset nousevat uuden kaluston pääomakustannusten johdosta.

Metroliikenteen kustannusten vuonna 2015 arvioidaan olevan 28,3 milj. euroa. Metroliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,0 %. Vuonna 2016 kustannuksiksi arvioidaan 39,3 milj. euroa ja vuonna 2017 48,6 milj. euroa. Vuonna 2015 kustannuksia nostaa uuden metrokaluston pääomakustannukset. Vuonna 2016 kustannukset nousevat edelleen uuden metrokaluston ja Länsi-metron käyttöönoton myötä.

Metron viikonloppuöiden liikennettä on päätetty jatkaa kokeiluna vuoden 2014 loppuun asti. Nykyisenkaltaisen yömetron liikennöinnin kokonaiskustannukset vuodelle 2015 olisivat 480 000 euroa vuositasolla kun huomioidaan vähentyvä bussiliikenne. Talousarvioehdotus sisältää yömetroliikenteen kustannukset. Kuntia pyydetään ottamaan kantaa yömetrokokeilun vakinaistamiseen.

Lauttaliikenteen kustannusten vuonna 2015 arvioidaan olevan 4,1 milj. euroa. Lauttaliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 1,3 %.

Kutsuplus-liikenteen operointikustannusten vuonna 2015 arvioidaan olevan 2,9 milj. euroa.

Muut palvelujen ostomenot

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin käytetään vuonna 2015 28,2 milj. euroa, josta 7,4 milj. euroa IT-palveluihin, 6,6 milj. euroa matkakortin jälleenyymyjille maksettaviin lipunmyyntipalkkoihin, 4,6 milj. euroa asiantuntijapalveluihin, 2,2 milj. euroa kaluston ja laitteiden kunnossapitopalveluihin, 0,7 milj. euroa painatuksiin, 1,7 milj. euroa staattisen informaation hoidon korvauksiin, 1,2 milj. euroa ilmoitus ja mainontapaikkoihin, 1,0 milj. euroa posti- ja telepalveluihin (sis. tietoliikenteen kustannukset), 0,3 milj. euroa vartiointiin sekä 2,5 milj. euroa muihin palveluihin kuten pankki- ja toimistopalveluihin, kiinteistön siivoukseen ja kunnossapitoon, matkakortin laitekuljetuspalveluihin sekä henkilöstöön liittyviin palvelujen ostoon (kuten koulutus- ja matkustuspalvelut).

Muihin palvelujen ostoon käytetään vuonna 2016 32,1 milj. euroa ja vuonna 2017 31,6 milj. euroa.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2015 on 68,6 milj. euroa. Inf-rakustannukset sisältävät kustannukset Helsingiltä 58,9 milj. euroa, Espoolta 2,6 milj. euroa, Vantaalta 6,9 milj. euroa, Keravalta 0,08 milj. euroa sekä Kirkkonummelta 0,2 milj. euroa.

Infrakuluihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Pääomakorvauksen laskentaperusteena ennen vuotta 2010 käyttöön otetun infran osalta on käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on kirjanpitoarvo. Pääomalle laskettavan koron osalta on laskennallisena korkona käytetty infrasopimuksen mukaista viittä prosenttia.

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Sopimuksen 8.2. kohdan mukaan vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien, merkittävien joukkoliikenneinvestointien johdosta infrakulujen kohdistamisesta sovitaan kokonaan erikseen. Tällaisia uusia, merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat ainakin Länsimetro ja Kehärata. Talous- ja toimintasuunnitelmassa infrakustannusten jaossa on sovellettu Kehäradan ja Länsimetron osalta 27.5.2015 hyväksytyn sopimuksen periaatteita. Samoin lipputulujen kohdistuksessa on Kehäradan käyttöönoton aiheuttamasta kertaseutulipputulujen kasvusta kohdistettu Vantaalle; vuonna 2015 1,5 milj. euroa ja vuonna 2016 3 milj. euroa (kertaseutulipputulujen kasvu vuonna 2015 Kehäradan myötä yhteensä 2,5 milj. euroa ja vuonna 2016 5 milj. euroa). HSL:n hallitus hyväksyi 27.5.2014 sopimuksen infrakulujen kohdistamisesta uuden joukkoliikenneinfran osalta ja lähetti sen jäsenkunnille hyväksyttäväksi.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2015 varattu 1,1 milj. euroa. Vuoden 2016 varaus on 1,8 milj. euroa ja vuonna 2017 1,1 milj. euroa. Vuoden 2016 varaus sisältää uusien matkakorttien hankinnan, kun uusi lippu- ja informaatiojärjestelmä on käytössä.

Vuokrakulut vuonna 2015 ovat 3,7 milj. euroa. Vuoden 2016 varaus on 3,6 milj. euroa ja vuoden 2017 varaus 3,7 milj. euroa.

Muut kulut vuonna 2015 ovat 3,4 milj. euroa. Muihin kuluihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset, joihin arvioidaan kirjattavan yhteensä 2,7 milj. euroa. Muihin kuluihin on varattu vuodelle 2016 3,4 milj. euroa ja vuodelle 2017 3,6 milj. euroa.

Toimintakatteen vuonna 2015 arvioidaan olevan 2,0 milj. euroa ylijäämäinen ja se riittää katta-maan rahoituskulut, joita arvioidaan olevan 0,7 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

HSL rahoittaa tarvittaessa investointinsa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL on toistaiseksi ollut velaton. Uusiin investointeihin arvioidaan vuonna 2015

tarvittavan lainaa 46 milj. euroa, vuonna 2016 11 milj. euroa ja vuonna 2017 7 milj. euroa, jolloin lainakanta vuoden 2017 lopussa olisi noin 52,6 milj. euroa. Lainakorkona laskennassa on käytetty 3 %.

Rahoituksen nettokulujen vuonna 2015 arvioidaan olevan 0,7 milj. euroa ja kasvavan vuosina 2016 ja 2017 niin, että varaus vuodelle 2016 on 1,6 milj. euroa ja vuodelle 2017 1,7 milj. euroa.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 1,3 milj. euroa ylijäämäinen.

Suunnitelmapoistot vuonna 2015 ovat 9,9 milj. euroa ja ne kasvavat edellisvuoden ennusteeseen verrattuna 3,2 milj. eurolla (47,5 %). Suunnitelmapoistojen arvioidaan kasvavan vuosina 2015-2017 LIJ-hankkeen valmistuttua ja varaus vuodelle 2016 on 12,5 milj. euroa ja vuodelle 2017 19,5 milj. euroa. LIJ-hankkeen on arvioitu olevan kaikilta osin tuotantokäytössä vuoden 2017 alussa, josta lähtien poistot on hankkeen osalta laskettu täysimääräisinä. Hankkeelle kirjatun määrittelytyön osuuden poistot on aloitettu määrittelyvaiheen päätyttyä kesällä 2013.

Tilikauden 2015 alijäämäksi arvioidaan jäävän 8,6 milj. euroa, ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä.

Investoinnit

HSL:n investointimenot vuonna 2015 ovat 46,5 milj. euroa, vuonna 2016 11,1 milj. euroa ja vuonna 2017 7,5 milj. euroa.

Suunnitelmakauden merkittävin investointi on LIJ-2014-hanke, johon suunnitelmakauden 2015 – 2017 aikana käytetään yhteensä noin 53,1 milj. euroa. Määrärahavaraus vuodelle 2015 on 41,9 milj. euroa, vuodelle 2016 7,3 milj. euroa ja vuodelle 2017 3,9 milj. euroa.

Matkustajainformaatiolaitteisiin ja -järjestelmiin (mm. Reittiopas, aikataulu- ja infonäytöt, Helmi-laitteet) on varattu suunnitelmakaudelle 5,4 milj. euroa, mistä 2,0 milj. euroa vuodelle 2015, 1,7 milj. euroa vuodelle 2016 ja 1,7 milj. euroa vuodelle 2017.

Toimiala-IT:n kehityshankkeisiin on varattu suunnitelmakaudelle 2,5 milj. euroa. Merkittävin hanke on matkustajalaskentalaitteiden hankinta, johon on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 0,6 milj. euroa. Toimiala-IT:n kehittämiseen on varattu 0,5 milj. euroa, joukkoliikennerekisterin (Jore) ohjelman kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 0,5 milj. euroa ja liikennetietojen raportointikannan (L-info) kehittämiseen 0,2 milj. euroa.

Asiakassovellusten kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 2,0 milj. euroa, joka pitää sisällään asiakasohjelmaan ja CRM-järjestelmään varatut määrärahat.

Muihin hankintoihin on varattu suunnitelmakaudelle 1,8 milj. euroa. Merkittävimpiä yksittäisiä hankkeita ovat MS-lisenssien hankinta, johon on

varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 0,6 milj. euroa, nykyisen matkakorttijärjestelmän hankinnat 0,4 milj. euroa sekä HSL.fi :in kehittäminen, johon on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 0,3 milj. euroa. Muissa yhteisissä hankinnoissa on varauduttu suunnitelmakaudella 0,3 milj. eurolla HSL:n toimitilojen remontointikuluihin.

Ehdotus (SR)

Hallitus päättää pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Keravan kaupunkeja ja Kirkkonummen ja Sipoon kuntia 31.8.2014 mennessä antamaan lausuntonsa Helsingin Seudun Liikenne – kuntayhtymän taloussuunnitelmaehdotuksesta 2015-2017. Lausuntoa pyydetään:

- a) strategiasuunnitelmasta,
- b) liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- c) kuntaosuuksien tasosta,
- d) lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista,
- e) tarkastusmaksun korottamisesta,
- f) Kutsuplus- liikenteen kehittämisestä koekäytön päätyttyä vuoden 2015 lopussa,
- g) metron yöliikenteen vakinaistamisesta,
- h) kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2015 – 2017,
- i) HSL:n hallituksen päätöksen 25.3.2014 (§ 54) mukaisesta raitioliikenteen linjastosuunnitelmasta 2014 – 2024, lausuntoaika tämän osalta on 30.9.2014 asti,
- j) HSL:n hallituksen päätöksen 15.4.2014 (§ 70) mukaisesta Länsimetron liityntälinjastosuunnitelmasta sekä HSL:n hallituksen päätöksen 15.4.2014 (§ 81) mukaisesta runkolinjan 560 jatkamahdollisuudesta Myyrmäestä Matinkylään niin, että lausuntoaika näiden osalta on 30.9.2014 asti.

Käsittely

Toimitusjohtaja Suvi Rihtniemi ja talous- ja hallintojohtaja Ilkka Heinänen selostivat asiaa. Osaston johtajat Sini Puntanen ja Reijo Mäkinen saapuivat kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana.

Sirpa Hertell teki Hanna Mithikun kannattamana ensimmäisen vastaehdotuksen, että päätösehdotuksen kohta d) muutetaan kuulumaan: lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista siten, että lipun hintojen korotus vastaa korkeintaan kustannustason nousua. Koska oli tehty pohjaehdotuksesta osalta poikkeava, kannatettu muutosesitys, asiasta äänestettiin. Puheenjohtaja totesi, että äänestyksessä pohjaehdotus on JAA ja Hertellin ehdotus EI. Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 9

JAA-ääntä (Hennariikka Andersson, Jaana Pelkonen, Janne Tähtikunnas, Markku Weckman, Tarja Kantola, Martti Tieaho, Jukka Hako, Pekka M. Sinisalo ja Risto Rautava. 4 EI-ääntä (Sirpa Hertell, Ville Ylikahri, Hanna Valtanen ja Hanna Mithiku. 1 äänesti tyhjää (Björn Månsson).

Puheenjohtaja totesi, että pohjaehdotus on voittanut äänin 9 - 4.

Sirpa Hertell teki Björn Månssonin kannattamana toisen vastaehdotuksen, että TTS:n 2015 - 2017 liitteen sivun 73 ensimmäinen kappale muutetaan kuulumaan: Mankin ja Luoman rautatieaseisakkeet lakkautetaan aikaisintaan syysliikenteen 2016 alusta. Koska oli tehty pohjaehdotuksesta osalta poikkeava, kannatettu muutosesitys, asiasta äänestettiin. Puheenjohtaja totesi, että äänestyksessä pohjaehdotus on JAA ja Hertellin ehdotus EI. Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin 9 JAA-ääntä (Hennariikka Andersson, Jaana Pelkonen, Markku Weckman, Ville Ylikahri, Tarja Kantola, Martti Tieaho, Jukka Hako ja Risto Rautava. 4 EI-ääntä (Sirpa Hertell, Pekka M. Sinisalo, Hanna Mithiku ja Björn Månsson). 2 äänesti tyhjää (Janne Tähtikunnas ja Hanna Valtanen).

Puheenjohtaja totesi, että pohjaehdotus on voittanut äänin 8 - 4.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen.

Liitteet

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2015 – 2017

Raitioliikenteen linjastosuunnitelma 2014-2024 raportti on luettavissa <http://hsl01.hosting.documenta.fi/kokous/TELIMET.HTM>

Länsimetron liityntälinjastosuunnitelma, raportti on luettavissa <http://hsl01.hosting.documenta.fi/kokous/TELIMET.HTM>

Kutsuplus –liikenteen kehittämissuunnitelma

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä HSL:n kirjaamossa 7.7.2014

Todistan pöytäkirjanotteen oikeaksi

Helsingissä 11.6.2014

Pirjo Sailavuo-Asikainen
hallintosihteeri

